

STANDAARDISERING DOELGROEPENMODEL (V)SO

BIJLAGE 12:
UITSTROOMPERSPECTIEF
LEERROUTE 3

Uitstroomperspectief leerroute 3 in het doelgroepenmodel

De werkgroep inhoud heeft bij de ontwikkeling van het doelgroepenmodel voor leerroute 3 het uitstroomperspectief beschut werk opgenomen, ingegeven door nieuwe wet en regelgeving met de ambitie om meer leerlingen te begeleiden naar arbeid. In de praktijk blijkt echter dat deze uitstroombestemming voor veel leerlingen (nog) niet haalbaar is, mede omdat nog lang niet overal voldoende beschutte werkplekken voorhanden zijn. Leerlingen stromen dan veelal door naar arbeidsmatige dagbesteding. Scholen kunnen dan het uitstroomperspectief van leerroute 3 naar bevind aanpassen.

Toelichting

Wet- en regelgeving

De participatiewet spreekt niet over *arbeidsmatige* dagbesteding, maar wel over dagbesteding. Dagbesteding is geen arbeid (er is zeer gering arbeidsvermogen: <35%), geen arbeidscontract, geen salaris maar uitkering (wmo) of bij duurzame, chronische beperking WLZ.

Beschut werk: er is wel arbeidsvermogen maar niet in een reguliere baan, ook niet met extra begeleiding. UWV geeft een advies voor beschut werk. De gemeente moet deze plekken bieden.

We zijn daarmee afhankelijk van UWV (voor bepaling arbeidsvermogen ja/nee en voor advies beschut werk ja/nee) en vervolgens van de gemeente voor aanbod óf beschut werk óf dagbesteding. Dus de uitstroom wordt mede bepaald door UWV en gemeenten.

Voor wat betreft beschut werk: Gemeenten krijgen ieder jaar te horen hoeveel beschutte arbeidsplaatsen zij moeten creëren, oplopend tot in totaal 30.000 beschutte plaatsen over een paar jaar. Voorlopig moeten de gemeenten ieder jaar steeds meer beschutte plaatsen realiseren. De kans op beschut werk wordt daarmee voorlopig ieder jaar groter.

De term *arbeidsmatige* dagbesteding wordt niet genoemd in de WEC. Echter wel in de uitwerking daarvan, waarnaar in artikel 14f wordt verwezen:

In de WEC wordt wel de term dagbesteding maar niet de term *arbeidsmatige* dagbesteding gebruikt. In artikel 14f wordt aangegeven dat bij AMvB kerndoelen worden vastgesteld. In het besluit kerndoelen WEC van 19-12-2013 staat het volgende over dagbesteding:

Het onderwijs binnen dit uitstroomprofiel richt zich op persoonlijke vorming en competentie-ontwikkeling rond werk- en dagactiviteiten, wonen, vrije tijdsbesteding en burgerschap. Het bereidt leerlingen voor op het zo zelfstandig mogelijk functioneren in vormen van dagbesteding en de eigen leefsituatie. Verschillende vormen van dagbesteding kunnen worden onderscheiden:

- *arbeidsmatige* activiteiten (werk/taken gericht op productie/resultaat, met beperkte vereisten en werkdruk en zonder «afrekening»);
- *dagbestedings*activiteiten (activiteiten gericht op eigen ontwikkeling, oefening en behoud van vaardigheden);
- *belevingsgerichte* activiteiten (verzorgende en veilige situatie, waarin zoveel mogelijk kansen en stimulansen tot contact/interactie met de omgeving).

Hierin wordt het onderscheid dus wel gemaakt. Deze kerndoelen gelden nog steeds. Ook de inspectie hanteert in de risico-analyse de onderverdeling in belevingsgerichte, activerende en arbeidsmatige dagbesteding.

Redenen om het uitstroomperspectief al dan niet aan te passen

Het doelgroepenmodel hanteert als uitstroombestemming beschut werk. In de praktijk kan dit naar bevind worden aangepast door bij leerroute 3 zowel arbeidsmatige dagbesteding als beschut werk op te nemen.

Redenen om dit al dan niet aan te passen liggen tussen wenselijkheid en realiteit:

Wenselijkheid:

- In de informatie van de UWV staat wanneer iemand in staat geacht wordt om (betaalde) arbeid uit te voeren (4 criteria). Veel jongeren die in de huidige situatie in leerroute 3 zitten en naar een vorm van arbeidsmatige dagbesteding gaan, zouden eigenlijk conform de normeringen van het UWV arbeid (kunnen) verrichten, maar doen dat in een vorm van dagbesteding. De vraag is of we dat moeten willen blijven ondersteunen.
- Van het huidige uitstroomperspectief bij leerroute 3 gaat dus een emancipatorische functie uit. Het voeren van de discussie hierover met ouders, collega's, gemeenten en werkgevers, kan de ontwikkeling ondersteunen waarbij er meer jongeren naar arbeid gaan. Dat is in het kader van de participatiewet een goede ontwikkeling.

Realiteit:

- Er bereiken LECSO de nodige geluiden, zowel mondeling als schriftelijk, dat uitstroom naar beschutte arbeid niet strookt met de realiteit. Om daarop meer zicht te krijgen hebben we gegevens opgevraagd bij inspectie. Onderstaand tabelletje betreft de verdeling van de einduitstroom van groep 2 (= scholen waarvan meer dan 80% van de uitgestroomde leerlingen een IQ tot 70 heeft) obv de vragenlijst 2017. Daarbij is de tussentijdse uitstroom en uitstroom vanwege buitenland, overlijden en onbekend buiten beschouwing gelaten.

	%
Mbo1	2,1
Mbo2	,4
Mbo34	,0
Hbo/universiteit	,0
Reguliere arbeidsplaats al dan niet met subsidie	14,5
Beschut werk/beschermde werkomgeving	9,2
Arbeidstrainingscentrum niet verbonden aan een mbo	,6
Dagbesteding arbeidsgericht	45,9
Dagbesteding activerend	18,2
Dagbesteding belevingsgericht	8,3
Zorg	,7
Vrijwillig	,2
Totaal n	1.681

Het merendeel van de uitstromers in groep 2 gaat momenteel naar de arbeidsgerichte dagbesteding. Een kleine 10% naar beschut werk. Als we daar de 14,5% bij optellen die naar een reguliere arbeidsplaats gaan (ervan uitgaand dat dit vooral gaat om de hoger functionerende leerlingen), stroomt nog steeds het grootste aantal leerlingen uit naar arbeidsmatige dagbesteding.